

מסורת הש"ס

(א) מחלין סב: פרה פ"ח פ"ח מ"ז ספרי פ' חקת ונגעים פ"ד מ"ן, (ב) ופי' אוזב שש צו זכב כמו כהל. ערוך ערך כהל ג, (ג) שבת קט: פרה פ"ח ו"ט ע"ש, (ד) בס"א: ומקפין, (ה) ז"ל דלר' יוסי נשמע לרבנן,.

הגהות הב"ח

(א) גבי' צניק לה ונפיק: **(ב)** שם רבי יוסי אומר אוזב שתחילתו: **(ג)** שם והמלא אוזב שתחילתו:

גליון הש"ס

גמרא שנים מחלוקת ר"י ורבנן בר. לא זמיתי להנין מה רזיה מחמטין מדרבנן דדעבד דמקרי אגד הא גלגל אגדו כלל ג"כ כשר דיעבד דמקרי גמתי לא פסקן ולא אגדן כשר. ובסו"ט מקאו דלמאי כשר וכו' וכו"מ הובא בת"ט דהגו"ש הו רב קא שמעמא א"י רק למגוה יתיה ארץ שיהיה כיון דלא אגדו כשר דיעבד מקינס נשמע דלגא שניס שמיא אגד וז"ע:

מוסף רש"י

אוזב ולא אוזב יוין. וכל אלו מין אוזב הן אלא שם להן שם לוי (וחזין סב). **מצות אוזב שלשה קלחים**. דלאגדה כתיב ואין אגודה פחות מג', ובהן שלשה גבעולין. בכל קלח ג' גבעולין, קינס דקיס כעין של קצובם (שבת קס:).

רבינו חננאל

(א) היומאי והיגני. מיני קוצים הם. כיון שנמשכת ומתייבשין נושרין עליהן על הסעמים ועליהם עצמם, ולפיכך אמרו אין מסככין בהם. חיישין דלמא נקטא דעתיה מנייהו ונפיק ונשקי לסוכה. אפקותא דדיקלא, פירוש הצואר של דקל שנחתך מן הדקל והחזירות עמו דבוקים, מסככין, ולא גוזרין משום חבילות, דהני אגידתן איגוד בידו שמים הוא, כלומר ברייתן כך היא. ואפ"ם שחורר ואוגדן, אינן דומין לחבילות הנאגדן, מפני שכל החזירות הללו שיעקין באפקותא כאחד מהן חשובין, וקיימא לן אגד בחד לא שמיא אגד. דוקרני דקני, עיקר הקנים שנחלשו ויש בהן קנים הרבה דבוקים בעיקרן, מסככין בהן. דינס כדון האפקותא. כיון שהוכיר שמועות של רב חסדא משמיה דר' אבונא בר רב שילא, הוכיר נמי מרריאתא והאוזב שיש לו שם לויי פשוטה היא.

סוכה פרק ראשון סוכה

דסרי ריחיהו. מבאש ריחם: **היומי והיגני**. מיני סנה: **דנמרי טרפיהו**. נושרין עלין שלהן: **אפקותא דדיקלא**. מוצא הדקל כשהוא סמוך לקרקע יו"אִיס צו דוקרנין הרצה סביב: **ואע"ג דאגיד**. שמחזרנין ענפי האילן יחד ודמי לחזילין דלמרחן איין מסככין כהן: **ואע"ג דהדר אגיד** להו איהו.

הענפים של מעלה כדי להסכינן מפני

שמסתללין לכאן ולכאן ונוקפין למעלה

ואיין סותמים הנקב: **אגד בחד** לא

שמיא אגד. כל דבר יחיד המחובר

יחד ואוגדו צפני ענמיו אינה אגודה

עד שיתן דבר אחר עמו ויאגדם יחד:

דוקרי דקני. כעין אפקותא דדיקלא

אלא שזה של קנים וזה של דקלים:

קנים ודוקרינס. משמע תרי מילי

ודוקרינס כמו יחפור צדקר (צ"ה דף

ג). פל"א צלע"ז: **קנים של דוקרינס**.

שיו"אִיס בגזעם כמין דוקרינס הרצה:

מסכנין צנן. ולא משווין להו

כחצילה: **מרריאתא דאגמא**. חזרת

של אגס: **אוזב**. כל היכא דכתיב

אוזב דריש ליה הכי: **ולא כל אוזב**

שיש לו שם לווי. הכא נמי מרור

כתיב ולא מררתא דאגמא דהוא שם

לווי: כל שנשתנה שמו קודם מתן

תורה. שיש צו מכמה מינין וכל

אחד שם לווי לו כמו אוזב כוחלית

וקודם מתן תורה היה זה שמו ובאחה

תורה והקפידה שכתבו צכמה מקומות

אוזב ולא נכתב בלאחד מהן אחד

משמות הללו ש"מ אסתם אוזב קפיד

רחמנא: **היגני**. מרריאתא לא נשתנה

שם קודם מתן תורה וכשניתנה

תורה לא היו קרויין אלא מרור סתם

וכשהוציר מרורים אף זה היה

במשמע: **לא שמיא אגד**. לא לענין

חצילה לסכך ולא לענין אגודה

אוזב: שלשה קלחין. שרשין: **וצנן**

שלשה גבעולין. גבעול לכל קלח.

גבעול הוא קנה האמצעי שהזרע

צראשו כקנצוס ופשתן: **רבי יוסי**

אומר. לקמן מפרש פלוגמיהו:

שיריו. אס נכל האחד לאחר זמן

שיריו כשרים צשנים: **גידומיו**.

כשמזין צו פעמים הרצה מתוך

שגזעוליו רכים משתצרים וכל שהוא

המשתייר באגודה כשר וצלבד שישתייר

מכל אחד ואחד כל שהוא שתהא שם

אגודתו קיימת: **קא סלקא דעסיא**.

צשלה דצזיר מהכי לאו אגודה היא ואין

שירים כשרים אלא צשנים:

איפוך. סבירא דידן דלמרחן לעיל קא

סלקא דעתיה דנפרשה לרב

חסדא הכי דלר' יוסי שלשה לעכב כדמפרש

הכא צהדיא ומכלל דשלשה

(לרבנן שמע רבי יוסי) דקאמרי למגוה

ולא לעכב: **והסניא**.

בניחומא: לרבנן לא גרסינן. שאין זו

לשון גמרא ומיניה על כרחך

רבנן קאמרי לה דהא ר' יוסי שלשה

לעכב שמעין לה: **אוזב שפחילטו**

שנים. כשר: **ושיריו אחד**. נמי כשר:

ולא פסול. בתחילתו עד שיהא

אחד. וקס"ד דסיפא נמי הכי מיפרשא

ואין שיריו פסולים עד שיהא

אחד ולהכי פריך שיריו אחד סלקא

דעתין ליפסל והא קמני כשר:

אלא

סוכה פרק ראשון סוכה

אפקותא דדיקלא. מוצא הדקל כשהוא

סמוך לקרקע יו"אִיס צו דוקרנין הרצה

סביב: **ואע"ג דאגיד** שהם מחזרנים

ענפי האילן יחד כך פירש צקונטרס

ואין זה אלוותא דדיקלא דפרק

כל שעה (פסחים דף גט. ושם)

דההוא עשב הגדל סביב הדקל הוא

צו משום מרור ואי מן הדקל הוא

הא אמר התם מה מלה מן הזרעים

ואפשר דהיינו ערקצלין דסוף עושין

פסין (עירובין דף כו:) דמפרש התם

בגמרא אלוותא חריותא ופי' שם

צקונטרס שהוא סבי הגדל סביב

הדקל וצריך לומר דמזין זרע הוא

ומיניה מדמתן צפרק לולב הגזול (לקמן

דף לו:) אין אוגדים את הלולב אלא

בזמיו ואמר רבא צגמרא אפילו צביב

ואפילו צעיקרא דדיקלא שמע מינה

דאין זה עשב אלא מן הדקל ענמיו

הוא ואין זה ערקצלין:

מרריאתא דאגמא. פי' צקונטרס

חזרת של אגס ואין

משמע כן צפרק כל שעה (פסחים דף

טז.) דלמרינן רצינא אשכמיה לרב

אחא צריה לרבא דהוא מחזר

למרריאתא אמר ליה מאי דעמין אי

משום דמרירי טפי והאנן תנן חזרת

אלמלא אין זה חזרת אלא מין אחר

הוא ששמו מרריאתא ויש ממנו שנגדל

באגס ושורש שלו נקרא תיעה צפרק

אלו טרפות (מחלין דף גט. ושם) מלאי

תיעה עיקרא דמרריאתא:

משום דשכיון באגמא. כי האי

גוונא משני רבא פרק

אלו טרפות (מחלין דף סב:) גבי תורין

של רבא ואצ"י נמי אף על גב

דמשני הכא והתם שינוי אחריני שכל

מקום מודה לרבא דהא צפרק אותו

ואת צנו (שם דף פ.) מכשירין עזי

דצאלא לגבי מוצב:

בשילש שמיא אגד. תימה

דבמסכת אבות (פ"ג

מ"ו) משמע דפחות מחמשה לא שמיא

אגד דמתן עשרה שיוצנין ועוסקין

במורה שכינה ציניהן שנאמר אלהים

נצב בעדת אל ומנין אפילו חמשה

שנאמר ואגודתו על ארץ יסדה ומנין

שאפילו שלשה שנאמר צקרב אלהים

ישפוט ואית ספרים דגרסי איפכא

דחמשה נפקא לן מצקרב משום

דלעדת דרישיה דקרא קאי וצלשון

צקרב משמע אמנע כלומר צחאי עדת

דהיינו חמשה ישפוט ושלשה נפקא לן

מואגודתו על ארץ יסדה ובפ"ק

דצרכות (דף קי.) לא משמע כן דלמר

התם מנין לעשרה שמתפללין

ששכינה ציניהם שנאמר אלהים נצב

בעדת אל ומנין לשלשה שיוצנין

דצין ששכינה ציניהם שנאמר צקרב

אלהים חשיבא אגודה בשלשה

האי קרא דואגודתו על ארץ יסדה לא

מיתוקם אלא בחמשה משום

דכתיב אף ידי יסדה ארץ וציד יש צה

חמש אצבעות:

מצות אוזב שלשה קצחים. גבי אוזב

דפרה לא כתיב אגודה

אלא גבי אוזב דפסח מצרים כתיב

ובסיפרי (פרשת חקת)

יליף צג"ש לקיחה לקיחה מה להלן

שלשה דאין אגודה צפחות

משלשה אף כאן שלשה ורבנן דלא

ילפי לעיל גבי לולב לקיחה לקיחה

דמכשרי צשאינו אגוד קסברי דמאוזב

לאוזב נאמרה גזרה

שזה ומימה דאי גזרה שזה היא

הא קמני סיפא דהך משנה צסוף

פרק אחד עשר דפרה לא אגדן כשר

ומ"ש מלולב לרבי יהודה דמניא

אגוד כשר שאינו אגוד פסול לקיחה

לקיחה:

ובהן שלשה גבעולין. גבעול אחד

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח אס כן היינו ר' יהודה

דקמני סיפא ר' יהודה דקמני סיפא ר'

לכל קלח וקלח